

Pilot “Welke bijdrage kan VoetreflexPlus™ massage leveren aan vermindering van de bijwerkingen voor patiënten die hun eerste chemokuur krijgen ter behandeling van borstkanker?”

Inleiding

Het is de diepe wens van de leiding van de opleiding van Total Health om voor patiënten met borstkanker de bijwerkingen van de chemokuren te kunnen verminderen en de kwaliteit van leven te verhogen en dit in samenwerking met de reguliere gezondheidszorg te kunnen doen.

VoetreflexPlus™ is een massage waarbij zowel de zones op de voeten als de meridianen op de onderbenen worden gemasseerd. Volgens de theorie van de voetreflex is het hele lichaam weerspiegeld in deze zones op de voeten. Het masseren van deze zones heeft een positieve invloed op lichaam en geest. Met de massage op de onderbenen worden de meridianen (energiebanen) gemasseerd wat ook een positieve invloed heeft op het welbevinden van lichaam en geest. Een combinatie van beiden versterkt het resultaat. De massage die de onderzoeks-patiënten ondergaan is gericht op ontspanning, welzijn, vermindering van misselijkheid en pijn.

Doelstelling

Het doel van deze pilot is om te kijken of de speciaal hiervoor ontwikkelden VoetreflexPlus™ massage de bijwerkingen kan verminderen. We hopen, wanneer deze kleine pilot positieve resultaten oplevert, een groter project op te mogen zetten om meer patiënten met borstkanker te kunnen ondersteunen.

Werkwijze

Welke patiënten nemen deel?

De inclusiecriteria voor de onderzoekspopulatie zijn de volgende:

- Vrouwen tussen de 30 en 40 jaar
- Patiënten die de eerste keer borstkanker hebben
- Borstkanker die begonnen is in een melkklier
- De borstkanker in stadium 1 of 2 is, zonder uitzaaiingen
- Patiënten die de eerste keer een chemokuur krijgen
- Alle patiënten in de onderzoeksgroep dezelfde chemokuur krijgen

De onderzoeksgroep bestaat uit 7 patiënten die aan deze inclusiecriteria voldeden.

De eerste massagebehandeling wordt gegeven tijdens de eerste chemokuur, de tweede massagebehandeling tijdens de tweede chemokuur en zo verder tot en met de zesde chemokuur.

Omdat er ook behoefte is aan een controlegroep worden patiënten die willen deelnemen maar niet aan de inclusiecriteria voldoen in een controlegroep geplaatst.

- In deze controlegroep geldt dat patiënten die hun eerste massagebehandeling krijgen niet hun eerste chemokuur hoeven te krijgen. De eerste massagebehandeling kan ook tijdens de derde of vierde chemokuur gegeven worden.
- In deze controlegroep kunnen patiënten deelnemen die reeds een operatie of andere behandelingen hebben ondergaan.
- In de niet-onderzoeksgroep werden 7 patiënten meegenomen die ook voor borstkanker behandeld werden en als medicatie TAC (= taxotere, adriamycine en cyclofosfamide) kregen.

Kenmerken van de therapeuten

Gekwalificeerde en afgestudeerde VoetreflexPlus™ geven de patiënten, indien ze deelnemen aan deze pilot, een 20 minuten durende massage gedurende de tijd dat deze patiënten de chemokuur

ondergaan. De voeten en onderbenen van de patiënten worden tijdens deze massage gemasseerd. De stoel wordt zodanig gekanteld dat de patiënt ontspannen kan liggen en de voeten voor de therapeut op de juiste hoogte zijn.

Hoe wordt de kwaliteit van leven gemeten?

De therapeut legt de patiënten die deelnemen aan deze pilot een aantal vragen voor om te zien hoe het met patiënt in de tussenliggende tijd thuis is vergaan. Deze vragen wordt ook na afloop van de massage aan de patiënt voorgelegd om te zien hoe de reactie van de patiënten op de massage is geweest. De vraag aan de patiënten is om aan te geven hoeveel last ze hadden van

- Misselijkheid
- Vermoeidheid
- Pijn
- Tintelingen
- Doof gevoel en
- Droge huid

De patiënten konden scoren van 0 (geen last van) tot 10 (extreem veel last van).

Naast deze vragen over klachten werd aan alle deelnemende patiënten ook gevraagd met behulp van een evaluatieformulier hoe tevreden ze waren over de massage en de therapeuten. Dit deel van het onderzoek heeft de vorm van een klanttevredenheidsonderzoek.

De massages werden op de donderdag- en vrijdagmiddag gegeven. De pilot werd uitgevoerd tussen 6 februari en 7 juli 2014.

Resultaten

Na analyse van de data is te zien in tabel 1 dat gemiddeld genomen over de 7 onderzoeks-patiënten en de 7 niet onderzoeks-patiënten, tijdens de chemokuur misselijkheid afneemt van 1,43 (tijdens de eerste chemokuur) tot 1,33 tijdens de zesde toediening van de cytostatica.

Vermoeidheid neemt toe van 2,43 tijdens de eerste dagbehandeling tot 6,83 tijdens de zesde dagbehandeling, zoals te zien is in tabel 2.

Pijn neemt toe van gemiddeld 1,29 tijdens de eerste dagbehandeling tot 2,50 tijdens de zesde dagbehandeling (tabel 3).

Tintelingen nemen toe van gemiddeld 0,38 tijdens de tweede dagbehandeling tot 3,17 tijdens de zesde dagbehandeling (tabel 4). Van tintelingen zijn geen scores beschikbaar van de eerste dagbehandeling.

Doof gevoel neemt toe van 0,38 tijdens de tweede toediening van cytostatica tot 4,33 tijdens de zesde toediening (tabel 5). Er zijn geen gegevens beschikbaar over doof gevoel tijdens de eerste dagbehandeling.

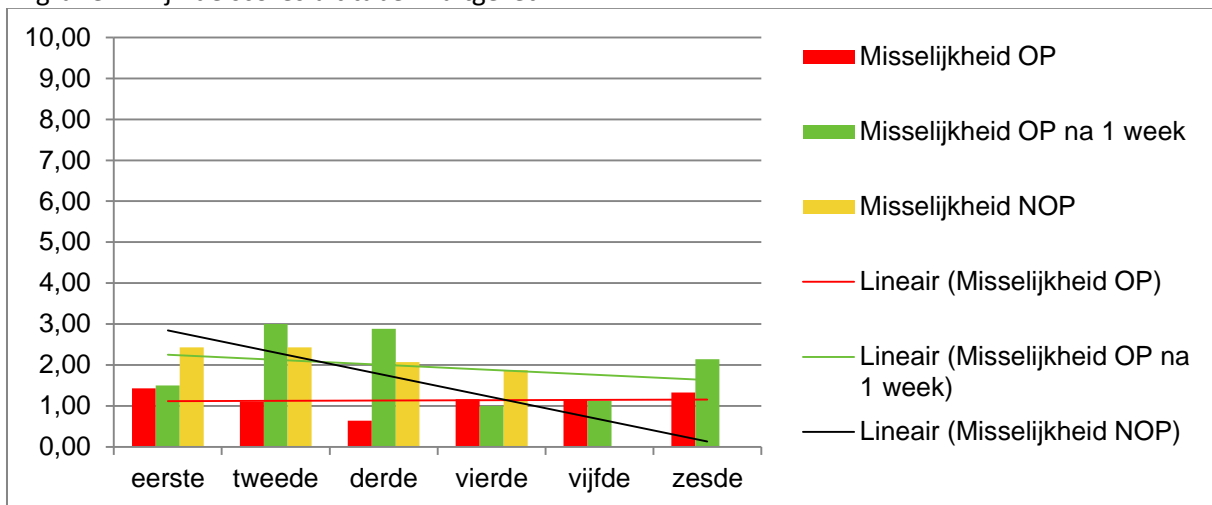
Droge huid neemt toe van 2,13 tijdens de tweede toediening van cytostatica tot 5,33 tijdens de zesde toediening (tabel 6). Ook hier zijn geen gegevens bekend van de score tijdens de eerste toediening van de cytostatica.

Gemiddeld	Misselijkheid OP	Misselijkheid OP na 1 week	Misselijkheid NOP
eerste	1,43	1,50	2,43
tweede	1,10	3,00	2,43
derde	0,64	2,89	2,07
vierde	1,17	1,00	1,88
vijfde	1,17	1,13	0,00
zesde	1,33	2,14	

Tabel 1. In deze tabel is voor de groepen onderzoeks-patiënten (OP) tijdens de chemokuur (1 = eerste, 2 = tweede enz.), 1 week na de betreffende chemokuur en niet onderzoeks-patiënten (NOP) te zien hoe de gemiddelde score op misselijkheid verandert. De minimale score is 0 en de maximale score = 10 (extreem veel last van).

Van de niet onderzoeks-patiënten waren te weinig gegevens beschikbaar op de evaluatiemomenten 1 week na de chemokuur, daarom ontbreken die gegevens. Daarnaast waren er ook geen gegevens beschikbaar van de niet onderzoeks-patiënten tijdens de zesde dagbehandeling. Dit kan te maken hebben met het feit dat de niet onderzoeks-patiënten pas tijdens de tweede of derde dagbehandeling of chemokuur gemasseerd werden.

In grafiek 1 zijn de scores uit tabel 1 uitgezet.

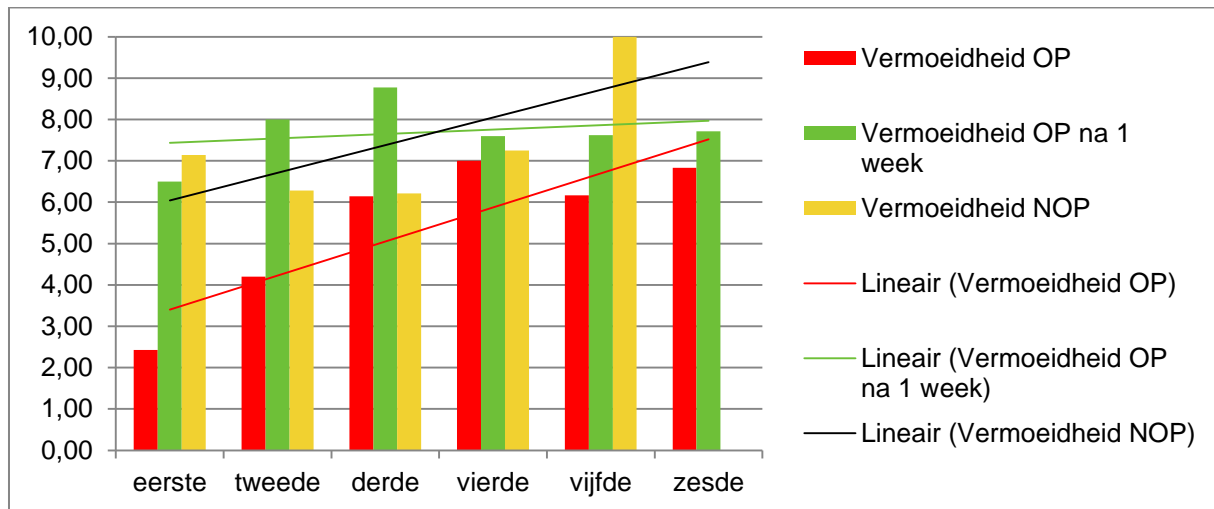
Grafiek 1. In deze grafiek zijn de gemiddelde scores uit tabel 1 uitgezet. Daarnaast is er een rechte lijn (trendlijn) getrokken op basis van deze gemiddelde waarden om te kunnen zien hoe het gemiddelde verloop van de scores is op de 6 massagemomenten.

In tabel 2 zijn de resultaten op de klacht vermoeidheid weergegeven.

Gemiddeld	Vermoeidheid OP	Vermoeidheid OP na 1 week	Vermoeidheid NOP
eerste	2,43	6,50	7,14
tweede	4,20	8,00	6,29
derde	6,14	8,78	6,21
vierde	7,00	7,60	7,25
vijfde	6,17	7,63	10,00
zesde	6,83	7,71	

Tabel 2. In deze tabel is voor de groepen onderzoeks-patiënten (OP) tijdens de chemokuur (1 = eerste, 2 = tweede enz.), 1 week na de betreffende chemokuur en niet onderzoeks-patiënten (NOP) te zien hoe de gemiddelde score op vermoeidheid verandert. De minimale score is 0 en de maximale score = 10 (extreem veel last van).

In grafiek 2 zijn de scores uit tabel 2 uitgezet.

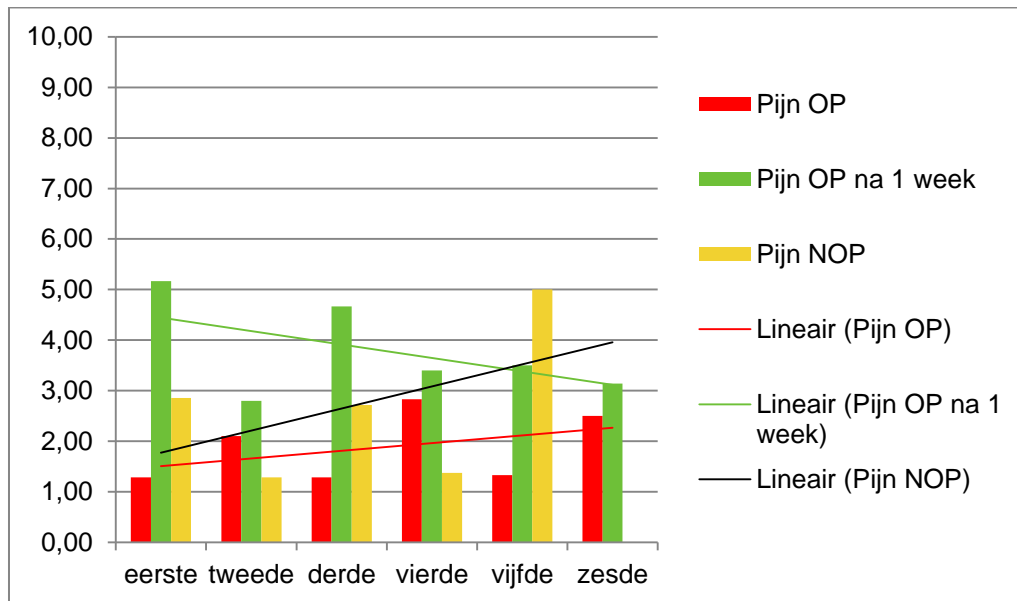
Grafiek 2. In deze grafiek zijn de gemiddelde scores uit tabel 2 uitgezet. Daarnaast is er een rechte lijn (trendlijn) getrokken op basis van deze gemiddelde waarden om te kunnen zien hoe het gemiddelde verloop van de scores is op de 6 massagemomenten.

In tabel 3 zijn de resultaten op de klacht pijn weergegeven.

Gemiddeld	Pijn OP	Pijn OP na 1 week	Pijn NOP
eerste	1,29	5,17	2,86
tweede	2,10	2,80	1,29
derde	1,29	4,67	2,71
vierde	2,83	3,40	1,38
vijfde	1,33	3,50	5,00
zesde	2,50	3,14	

Tabel 3. In deze tabel is voor de groepen onderzoeks-patiënten (OP) tijdens de chemokuur (1 = eerste, 2 = tweede enz.), 1 week na de betreffende chemokuur en niet onderzoeks-patiënten (NOP) te zien hoe de gemiddelde score op pijn verandert. De minimale score is 0 en de maximale score = 10 (extreem veel last van).

In grafiek 3 zijn de scores uit tabel 3 uitgezet.

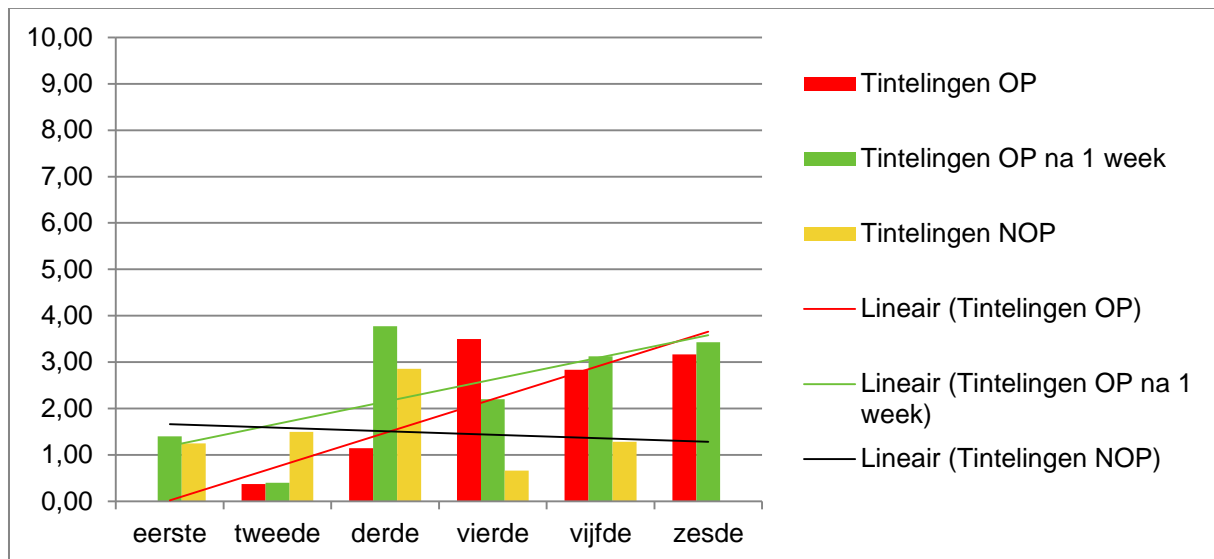
Grafiek 3. In deze grafiek zijn de gemiddelde scores uit tabel 3 uitgezet. Daarnaast is er een rechte lijn (trendlijn) getrokken op basis van deze gemiddelde waarden om te kunnen zien hoe het gemiddelde verloop van de scores is op de 6 massagemomenten.

In tabel 4 zijn de resultaten op de klacht tintelingen weergegeven.

Gemiddeld	Tintelingen OP	Tintelingen OP na 1 week	Tintelingen NOP
eerste		1,40	1,25
tweede	0,38	0,40	1,50
derde	1,14	3,78	2,86
vierde	3,50	2,20	0,67
vijfde	2,83	3,13	1,29
zesde	3,17	3,43	

Tabel 4. In deze tabel is voor de groepen onderzoeks-patiënten (OP) tijdens de chemokuur (1 = eerste, 2 = tweede enz.), 1 week na de betreffende chemokuur en niet onderzoeks-patiënten (NOP) te zien hoe de gemiddelde score op tintelingen verandert. De minimale score is 0 en de maximale score = 10 (extreem veel last van).

In grafiek 4 zijn de scores uit tabel 4 uitgezet.

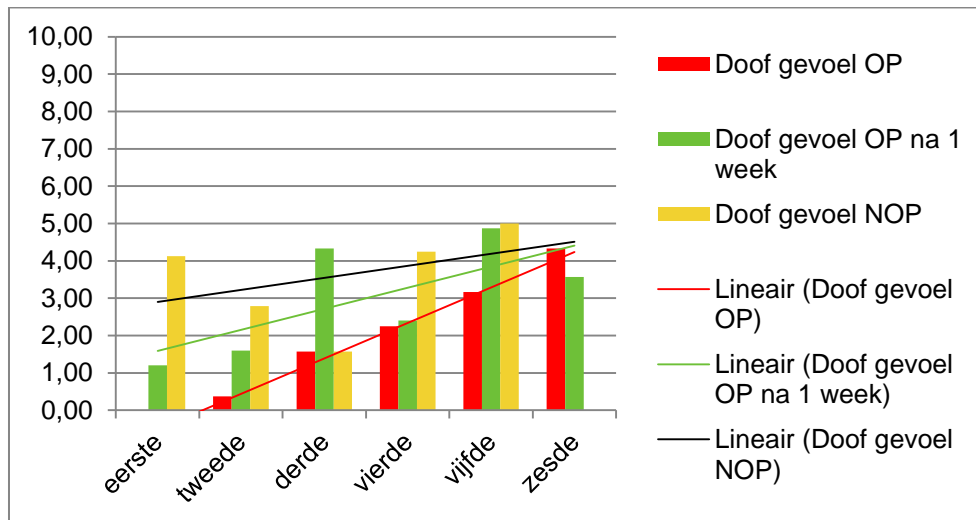
Grafiek 4. In deze grafiek zijn de gemiddelde scores uit tabel 4 uitgezet. Daarnaast is er een rechte lijn (trendlijn) getrokken op basis van deze gemiddelde waarden om te kunnen zien hoe het gemiddelde verloop van de scores is op de 6 massagemomenten.

In tabel 5 zijn de resultaten op de klacht doof gevoel weergegeven.

Gemiddeld	Doof gevoel OP	Doof gevoel OP na 1 week	Doof gevoel NOP
eerste		1,20	4,13
tweede	0,38	1,60	2,79
derde	1,57	4,33	1,57
vierde	2,25	2,40	4,25
vijfde	3,17	4,88	5,00
zesde	4,33	3,57	

Tabel 5. In deze tabel is voor de groepen onderzoeks-patiënten (OP) tijdens de chemokuur (1 = eerste, 2 = tweede enz.), 1 week na de betreffende chemokuur en niet onderzoeks-patiënten (NOP) te zien hoe de gemiddelde score op doof gevoel verandert. De minimale score is 0 en de maximale score = 10 (extreem veel last van).

In grafiek 5 zijn de scores uit tabel 5 uitgezet.

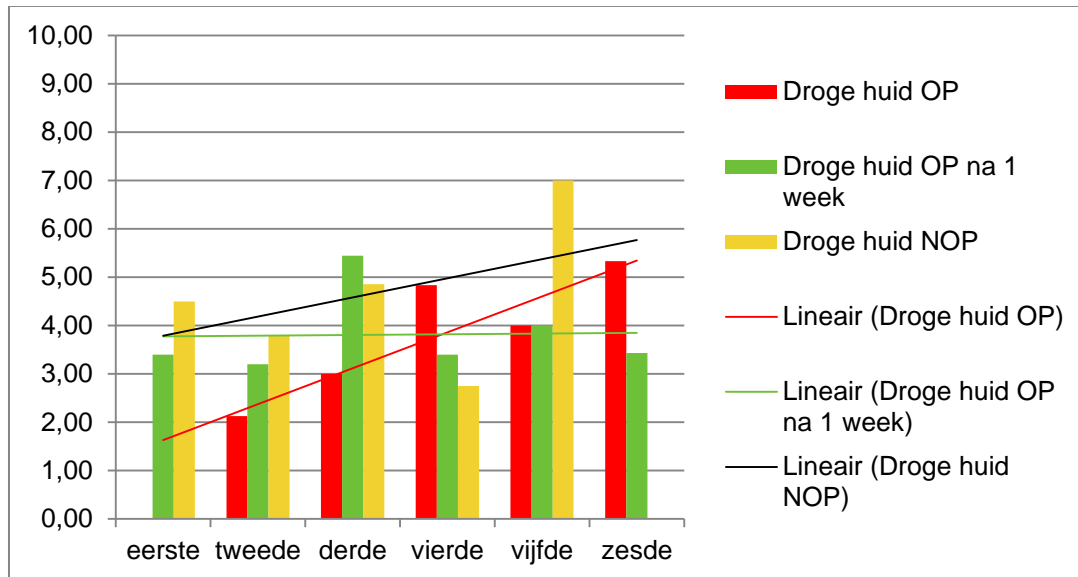
Grafiek 5. In deze grafiek zijn de gemiddelde scores uit tabel 5 uitgezet. Daarnaast is er een rechte lijn (trendlijn) getrokken op basis van deze gemiddelde waarden om te kunnen zien hoe het gemiddelde verloop van de scores is op de 6 massagemomenten.

In tabel 6 zijn de resultaten op de klacht droge huid weergegeven.

Gemiddeld	Droge huid OP	Droge huid OP na 1 week	Droge huid NOP
eerste		3,40	4,50
tweede	2,13	3,20	3,79
derde	3,00	5,44	4,86
vierde	4,83	3,40	2,75
vijfde	4,00	4,00	7,00
zesde	5,33	3,43	

Tabel 6. In deze tabel is voor de groepen onderzoeks-patiënten (OP) tijdens de chemokuur (1 = eerste, 2 = tweede enz.), 1 week na de betreffende chemokuur en niet onderzookspatiënten (NOP) te zien hoe de gemiddelde score op doof gevoel verandert. De minimale score is 0 en de maximale score = 10 (extreem veel last van).

In grafiek 6 zijn de scores uit tabel 6 uitgezet.

Grafiek 6. In deze grafiek zijn de gemiddelde scores uit tabel 6 uitgezet. Daarnaast is er een rechte lijn (trendlijn) getrokken op basis van deze gemiddelde waarden om te kunnen zien hoe het gemiddelde verloop van de scores is op de 6 massagemomenten.

Klanttevredenheidsonderzoek op basis van evaluatieformulieren

Onderstaand zijn de reacties van de onderzoeks-patiënten en van de niet onderzoeks-patiënten weergegeven op de 5 vragen die gesteld zijn in het kader van de evaluatie van de VoetreflexPlus™ behandelingen.

1 Onderzoeks-patiënten

Hebben de massagebehandelingen voor u een toegevoegde waarde gehad tijdens uw behandelingen?

Voor mijn gevoel hebben de massagebehandelingen geen toegevoegde waarde gehad. Het is natuurlijk moeilijk te beoordelen omdat ik niet weet hoe ik mij gevoeld zou hebben zonder behandelingen. Ik heb namelijk heel veel last gehad van de chemo. Wel vond ik de massagebehandelingen lekker en ontspannend.

Patiënt G heeft de vragen niet duidelijk apart beantwoord. Ze vond het fijn.

De massages hebben voor mij zeker een toegevoegde waarde gehad.

Jazeker.

Jazeker, het gaf een fijn en ontspannen gevoel.

De massages hebben zeker een toegevoegde waarde gehad.

1 Niet onderzoeks-patiënten

Hebben de massagebehandelingen voor u een toegevoegde waarde gehad tijdens uw behandelingen?

Zeker, het was heerlijk en ontspannend.

De massagebehandelingen hebben absoluut een toegevoegde waarde gehad tijdens en na mijn behandeling.

Ja, met name de eerste behandelingen gaven een verbetering. Hierna werd het minder.

Voor mij zeker. Het heeft meegeholpen aan een ontspannende situatie.

Voor mij hebben de massages een grote toegevoegde waarde gehad.

Nee.

Ja.

Ja.

Ik vond het erg fijn, maar denk niet dat het toegevoegde waarde had. Ik heb de massages in de 16 chemo's die ik heb gehad, de behandeling 3x gehad. Dus ik kan er weinig over zeggen.

Ja.

Jazeker.

Tijdens de 8 behandelingen heb ik tot op heden nooit klachten gehad. Of de massagebehandelingen een toegevoegde waarde hebben gehad kan ik dus niet zeggen. Het was wel heerlijk om te ondergaan.

Ja zeker. Op het moment zelf: afleiding, ontspanning en positieve aandacht en zorg voor mijn geest en lijf. Na de massage denk ik: minder kramp, betere spijsvertering, loskomen van vastzittende emoties.

Ik heb een massage behandeling gehad en was daar zeer tevreden over. Het heeft voor mij zeker meerwaarde gehad.

Ja, zeker wel.

Ja zeker, ik keek er naar uit en in plaats van met lood in mijn schoenen naar de chemo te gaan was het met plezier naar het oncologisch dagcentrum omdat er een masseur mijn voeten ging behandelen.

Ja.

Voor mij had het geen toegevoegde waarde.

Ik kan niet beoordelen of er een toegevoegde waarde voor mij was.

De behandelingen hebben zeker een toegevoegde waarde gehad.

Jazeker, door de behandeling werd ik afgeleid van de infusen, kon ik me heerlijk ontspannen en kreeg daardoor een moment voor mezelf.

2 Onderzoeks-patiënten

Als de massage een meerwaarde had voor u, wat was dan voor u het meest belangrijke wat de massages u hebben gebracht?

Het was fijn en ontspannend.

Ontspanning tijdens het toedienen van de chemo. De bijdrage van minder klachten na de toediening van de chemo.

De ondersteuning.

Ik ben gedurende de chemo niet misselijk geweest.

Vind massage sowieso altijd fijn, en vond het een welkome afleiding. Kan moeilijk aangeven of de massages het gewenste effect hebben gehad aangezien ik iedere kuur een massage heb gehad en dus niet kan vergelijken hoe het zou zijn zonder massage. Voor mij was de afleiding en de gesprekken al voldoende. Ik keer er iedere keer naar uit. Heb redelijk wat last gehad van de bijwerkingen van de chemo maar ben nooit echt misselijk geweest, lastig te zeggen of dit door de massages komt.

2 Niet onderzoeks-patiënten

Als de massage een meerwaarde had voor u, wat was dan voor u het meest belangrijke wat de massages u hebben gebracht?

Ik voelde me minder misselijk. Het dode gevoel in mijn tenen was na een behandeling ook een paar dagen minder.

De massages hadden op meerdere (gezondheids)gebieden een positief effect op mij. Om te beginnen was het een 'verwen cadeautje'. Naast de lichamelijke weldadige uitwerking was het ook een stukje individuele persoonlijke aandacht tijdens een onprettige behandeling en dus een welkome afleiding. Verder heb ik de indruk dat mijn algeheel lichamenlijk welbevinden een 'boost' kreeg door de massages.

De massage gaf voornamelijk een ontspannend gevoel ter plekke wanneer de massage werd gegeven.

Voor mij meer ontspanning en minder pijn.

Ik kreeg rust, slapen ging veel beter, geen onrust. Mijn voeten deden minder pijn na het behandelen. Ik voelde me gesterkt en het voelde ook nog goed. De tintelingen bleven even weg dus minder pijn.

Rust.

De doorbloeding.

De tintelingen in mijn voetzool namen in de loop van de tijd af.

Meer energie om de klachten te doorstaan.

n.v.t.

Care.

Omdat ik veel pijn aan mijn benen heb na de chemo therapie heb ik de massages als heel weldadig ervaren en ook de littekens aan mijn benen zijn minder pijnlijk geweest daarna.

Dat je direct aan kan geven wat je klachten zijn waar je last van hebt en dat er dan meteen iets mee gedaan wordt. Je wordt direct begrepen en er wordt uitgelegd wat je er zelf mee kan doen. Ik vind het heel fijn dat je dit dan tijdens je kuur krijgt. Het leidt af en de tijd dat je daar zit gaat sneller, het is gewoon lekker relaxed zitten in je stoel. Ik vond het een leerzaam moment. Voetreflexmassage nog nooit gehad vind het heel interessant iets, de uitleg en advies wat ik gekregen vind ik een verrijking maar ook voor de medische wereld. Ik werk zelf met verstandelijk gehandicapte kinderen ik vind het voor mijn doelgroep een nieuwe uitdaging. Het haalt je klachten weg of verlicht of vermindert je klachten, vind het een goede afleiding tijdens de kuur. Vind het wel goed passen op de oncologie dagbehandeling.

Rust en ontspanning en nadien leek het er op dat ik minder last had van de chemo bijwerkingen.

Prettig gevoel in voeten en onderbenen.

Het was wel een geweldige ervaring en het was zalig.

Kan niet beoordelen of het een toegevoegde waarde had.

Rust en ontspanning tot dagen naderhand.

Er werd iets prettigs met mijn lichaam gedaan ipv iets noodzakelijks. Ik werd verwend ipv behandeld.

3 Onderzoeks-patiënten

Hoe vond u het contact met de therapeut?

Het contact met de therapeut vond ik erg fijn.
Ik had een leuk contact en fijne gesprekken.
Heel prettig en gezellig.
Geweldig goed!
Dat heb ik als heel prettig ervaren.
Het contact was meteen goed. Gezellig kletsen en ondertussen een heerlijke massage. Voelde me meteen vertrouwd. Het contact is er nog steeds.

3 Niet onderzoeks-patiënten

Hoe vond u het contact met de therapeut?

Heel prettig.
Het contact met de therapeuten was prettig.
Goed, meer dan voldoende en was bescheiden aanwezig.
Uitstekend en uiterst plezierig.
De contacten waren goed met degenen die de behandelingen gaf voor mij. Soms nog wat tips bij erg droge voeten en beetje uitleg wat ze deed. Als het niet goed voelde werd dit direct aangepast.
Wij hebben niet zoveel met elkaar gesproken.
Goed.
Het prettige gevoel de hele dag.
Was wel goed, een aardige persoonlijkheid.
Erg prettig!
Prettig.
Heel goed en vriendelijk.
Heel prettig. Ik voelde gewoon dat het me gegund was en dat de aandacht bij mij en mijn lichaam was.
Ik heb de behandelingen ook ervaren als een extra behandeling naast het verpleegkundig medisch handelen van de verpleegkundigen. Heel rustig, hygiënisch, zorgzaam en zeer attent.
Heel prettig voelde me er rustig bij, was heel vertrouwd omdat ze het zo relaxed doen en een goede uitleg.
Ze waren stuk voor stuk zeer sympathieke empathische vrouwen.
Contact was goed.
De therapeuten waren geweldig en erg lief.
Zeer prettig contact.
Erg plezierig, hartelijk, kundig.
Erg leuk; prettige personen die zich helemaal inzetten om mij een mooi moment cadeau te doen; dat geeft je een gevoel van meerwaarde!

4 Onderzoeks-patiënten

Wat vond u van de massagekwaliteit van de therapeut?

Ook de massagekwaliteit was prima.
Kwaliteit was top.
Goed.
Prima, zeer goed.
Ik vond het heerlijk dus geen op- of aanmerkingen.

4 Niet onderzoeks-patiënten

Wat vond u van de massagekwaliteit van de therapeut?

Het voelde heel erg goed.
Uitstekend.
Als prima ondervonden.
Erg goed en uitgebreid.
De een is vlugger en de ander meer in trance. Maar het resultaat was er.
Kan ik niet vergelijken, dus weet ik niet.
Goed.
Erg professioneel.
Prima.
Goed.
Erg vakkundig. Misschien wat harder masseren om echt iets van te voelen.
Prettig en goed.
Voor zover ik kon beoordelen was het voor mij prima.
Geweldig! Knap wat ze kunnen doen voor je, goede en interessante uitleg op mijn aangegeven pijn.
Naar mijn mening erg goed.
Massagekwaliteit was goed.
Perfect.
Prima en intensief.
Ik heb dit nooit eerder laten doen dus kan niet vergelijken maar ik vond de therapeut bijzonder kundig.
Uitstekend; beide therapeuten!

5 Onderzoeks-patiënten

Zou u het een meerwaarde vinden als deze massages voor elke patiënt op de dag afdeling oncologie, beschikbaar komt?

Ik zou het zeker een meerwaarde vinden, zeker voor patiënten die langer aan het infuus moeten kan het een prettige afleiding zijn, want het werkt zeer zeker ontspannend.
Ik denk dat het zeker een meerwaarde heeft voor de patiënt.
Ik zou het een absolute meerwaarde vinden als de massages voor iedereen beschikbaar zouden komen.
Hele grote meerwaarde.
Ja, volgens mijn ervaring wel. Ik keek er ook naar uit en hoorde van medepatiënten ook alleen maar goede berichten.
Ik heb het wel als een meerwaarde ervaren. Natuurlijk de massage zelf maar ook de afleiding en de gesprekken. Ik zou het zeker aanraden als die mogelijkheid er is. Ik heb er in ieder geval heel veel plezier van gehad in die ellende van de chemo.

5 Niet onderzoeks-patiënten

Zou u het een meerwaarde vinden als deze massages voor elke patiënt op de dag afdeling oncologie, beschikbaar komt?

Het heeft zeker meerwaarde. Het geeft een ontspannen gevoel en dat alleen al is heerlijk. Voor patiënten die hiervoor openstaan zouden deze massages een enorme meerwaarde kunnen zijn. Het leidt de aandacht van de behandeling af, is een prettige aanvulling op de behandeling en lijkt ook daadwerkelijk een ontspannend effect te hebben. Daarnaast doet de behandeling het lichamenlijk welbevinden goed, althans bij mij.

Als ontspanningstherapie tijdens de infusen behandelingen zeker aan te bevelen.

Een duidelijke positieve meerwaarde voor de patiënt die in de schijnwerper moet staan.

Voor mij heeft het veel meer waarde gegeven ook voor het gezin. Die kregen ook meer rust en slapen ook beter. Het was een genot om hier aan mee te mogen doen en resultaten te hebben met de tintelingen in de voeten, dood gevoel die even een paar dagen wegbleven. Geen slaapproblemen, beetje helder blijven in de dagelijkse beslommeringen die toch al zwaar zijn bij chemo. En dan die massage, hier moet iedereen profijt van hebben die problemen krijgt.

Weet ik niet.

Ja, zeker.

Moet zeker doorgaan. Het is heel fijn maar zeker belangrijk voor mensen die chemo krijgen zou het heel erg vinden als het niet doorgaat. Het was voor mij veel waard. Nog bedankt.

Het is een heerlijke ontspanning.

Zeer zeker!

Volgens mij zou dat een meerwaarde zijn, aangezien ik er baat bij heb gehad. Ik heb 3 chemo's gehad zonder massage als tegenhanger en 3 met en dat was een heel groot verschil.

Als je er baat bij hebt dan wel. Dan zou je eerst een proefmassage moeten doen.

Zonder twijfel een dikke JA!

Ik wil het zeer aanbevelen dat iedereen die voor een chemo behandeling komt in aanmerkingen kan komen voor deze voetreflex massage. De patiënt kan uiteindelijk zelf kiezen of deze behandeling voor hem of haar meerwaarde heeft.

Denk dat voor elke patiënt wel een mogelijkheid moet zijn het heeft mij zeker geholpen en ook nog eens verrijkt dat er een andere vorm is die bijdraagt aan verlichten of verminderen van pijnklachten. Jazeker, een enorme meerwaarde.

Ja.

Vooral wil ik dat iedereen kan genieten van de massage. Die geweldige ervaringen en ontspanning wil ik niemand onthouden.

Ja, alleen al voor de aandacht die tijdens de kuur wordt gegeven.

Zeer zeker.

Zeker wel; ik gun dit iedereen die er zelf prijs op stelt.

Conclusies

Voor misselijkheid geldt dat bij de 7 onderzoeks-patiënten de klachten zoals nagevraagd een weinig toenemen zoals te zien is aan de trendlijn in grafiek 1.

Voor misselijkheid bij de 7 onderzoeks-patiënten gemeten 1 week na de opeenvolgende dagbehandelingen waarop de cytostatica worden toegediend geldt dat de misselijkheid gemiddeld genomen afneemt, ook al is de absolute waarde na de zesde dagbehandeling hoger dan de absolute waarde na de eerste dagbehandeling. Deze afname te zien aan het verband tussen de 6 scores getekend met een trendlijn.

Voor misselijkheid bij de 7 niet onderzoeks-patiënten geldt dat misselijkheid afneemt in de loop van de dagbehandelingen waarop de cytostatica worden toegediend.

Voor vermoeidheid geldt dat zowel voor de onderzoeks-patiënten als de niet onderzoeks-patiënten de gemiddelde ernst van de klachten toenemen in de loop van de chemokuren.

Voor de onderzoeks-patiënten geldt dat de vermoeidheid gemiddeld genomen 1 week na de chemokuur slechts heel licht toeneemt, als de trendlijn een juiste afspiegeling is van de ontwikkeling van de scores.

Voor pijn geldt dat deze toeneemt in de loop van de chemokuren voor de onderzoeks-patiënten en de niet onderzoeks-patiënten als de trendlijn een goede weergave is van het verloop.

Voor de onderzoeks-patiënten geldt 1 week na de opeenvolgende dagbehandelingen dat pijn significant afneemt van 5,17 tot 3,14.

Voor tintelingen geldt dat deze voor onderzoeks-patiënten en niet onderzoeks-patiënten fors toenemen in de loop van de dagbehandelingen waarop de cytostatica worden toegediend.

Voor onderzoeks-patiënten geldt dat de scores gegeven 1 week na de dagbehandelingen gemiddeld genomen iets afnemen volgens de trendlijn zoals die berekend is in grafiek 4.

Op de klacht doof gevoel nemen de scores toe zoals te zien is aan de trendlijn in grafiek 5. Dit geldt voor alle 3 de groepen, dus zowel de onderzoek-patiënten tijdens de chemokuur, als 1 week na de chemokuur en ook voor de niet onderzoeks-patiënten.

Voor de klacht droge huid geldt dat de scores toenemen voor de onderzoeks-patiënten en de niet onderzoeks-patiënten zoals weergegeven door de trendlijn.

Voor de scores 1 week na de chemokuren geldt dat deze waardes gemiddeld genomen ongeveer constant blijven zoals te zien is aan de trendlijn.

De conclusies uit het klanttevredenheidsonderzoek zoals uitgevoerd vindt u in onderstaande opsomming.

Vraag 1. Hebben de massagebehandelingen voor u een toegevoegde waarde gehad tijdens uw behandelingen?

	positief	negatief	neutraal
Onderzoeks-patiënten	5 van de 6 respondenten = 83%	1 van de 6 respondenten = 17%	0 van de 6 respondenten = 0%
Niet onderzoeks-patiënten	16 van de 21 respondenten = 76%	2 van de 21 respondenten = 10%	3 van de 21 respondenten = 14%

Vraag 2. Als de massage een meerwaarde had voor u, wat was dan voor u het meest belangrijke wat de massages u hebben gebracht?

	positief	negatief	neutraal
Onderzoeks-patiënten	4 van de 5 respondenten = 80%	0 van de 5 respondenten = 0%	1 van de 5 respondenten = 20%
Niet onderzoeks-patiënten	17 van de 19 respondenten = 89%	0 van de 19 respondenten = 0%	2 van de 19 respondenten = 11%

Vraag 3. Hoe vond u het contact met de therapeut?

	positief	negatief	neutraal
Onderzoeks-patiënten	5 van de 5 respondenten = 100%	0 van de 5 respondenten = 0%	0 van de 5 respondenten = 0%
Niet onderzoeks-patiënten	21 van de 21 respondenten = 100%	0 van de 21 respondenten = 0%	0 van de 21 respondenten = 0%

Vraag 4. Wat vond u van de massagekwaliteit van de therapeut?

	positief	negatief	neutraal
Onderzoeks-patiënten	5 van de 5 respondenten = 100%	0 van de 5 respondenten = 0%	0 van de 5 respondenten = 0%
Niet onderzoeks-patiënten	18 van de 20 respondenten = 90%	0 van de 20 respondenten = 0%	2 van de 20 respondenten = 10%

Vraag 5. Zou u het een meerwaarde vinden als deze massages voor elke patiënt op de dag afdeling oncologie, beschikbaar komt?

	positief	negatief	neutraal
Onderzoeks-patiënten	6 van de 6 respondenten = 100%	0 van de 6 respondenten = 0%	0 van de 6 respondenten = 0%
Niet onderzoeks-patiënten	19 van de 21 respondenten = 90%	0 van de 20 respondenten = 0%	2 van de 21 respondenten = 10%

Kijkend naar de uitkomsten van dit deel van het onderzoek kunnen we zeggen dat deze uitkomsten heel positief zijn. Bij elke vraag waardeert meer dan 50% van de patiënten de toegevoegde waarde van de VoetreflexPlus™ massage positief, soms tot wel 100%. Dit geldt zowel voor de patiënten in de onderzoeksgroep als in de niet onderzoeksgroep.

Daarbij moet wel aangetekend worden dat aan mensen 1 op 1 vragen door de therapeut hoe men het gevonden heeft, meestal leidt tot positieve antwoorden.

Mensen vinden het vervelend om negatieve antwoorden te geven, zeker rechtstreeks aan iemand die aardig voor ze is geweest.

Verder onderzoek is nodig om vast te stellen of deze prille resultaten bevestigd worden omdat de onderzoekspopulatie klein is waardoor een afwijkend scorende patiënt van grote invloed is op de totale uitkomst.

In vervolgonderzoek is het beter om het stukje klanttevredenheidsonderzoek te vervangen door scores van behandelaars, mogelijk zelfs van de reguliere behandelaars.

In vervolgonderzoek is het wenselijk een controlegroep op te nemen die geen voetreflexmassage ontvangen, maar die dezelfde reguliere behandeling krijgen die de patiënten die wel gemasseerd worden ook krijgen. Dan is te zien wat het effect van de VoetreflexPlus™ massage is.

Mocht u vragen hebben over de opzet en uitvoering van het onderzoek, dan kunt u daarvoor terecht bij

Total Health Opleidingen B.V.

Marga van Erp

www.totalhealth.eu

info@totalhealth.eu

tel: 076-8200240

Mocht u vragen hebben dit verslag dan kunt u ons bereiken op onderstaande adres.

Dr. Marij Schüsler,

Onderzoeksbureau Soffos

www.soffos.eu

marijschusler@soffos.eu

telefoon: 0161-22 52 38